

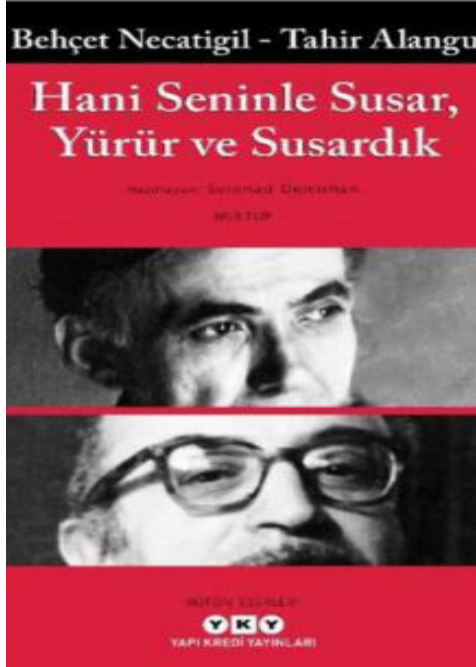
folklor/edebiyat - folklore&literature, 2026; 32(2)-126. Sayı/Issue -Bahar/Spring

Kitap Tanıtımı / Book Review

Serenad Demirhan (Haz) Behçet Necatigil-Tahir Alangu: Hani Seninle Susar, Yürür ve Susardık, İstanbul, Yapı Kredi, 2025, 187 s.

ISBN: 978-975-08-6490-2

Okan Alay*

Geliş tarihi (Received): 23-12-2025 Kabul tarihi (Accepted): 10-04-2026

* Doç. Dr., Hacettepe Üniversitesi Türkçe ve Yabancı Dil Uygulama ve Araştırma Merkezi. Ankara-Türkiye/ Assoc. Prof. Dr., Hacettepe University Turkish and Foreign Language Application and Research Center. okanalay@hacettepe.edu.tr. ORCID ID: 0000-0003-3065-5705

Günümüzde artık yerini e-postaya ve anlık dijital yazışmalara bırakan mektup, bir dönemin en önemli iletişim aracı olduğu kadar edebiyat dünyası için ayrıca kıymetli bir tür etkileşim ögesiydi. Başlı başına bir tür olduğu gibi, bir öykü veya romanın kurmaca dünyası içinde de önemli bir olanak sağlayıcı olarak tercih edilmiştir. Bu bağlamda şairlerin, yazarların ve yayıncıların birbiriyle olan edebî mektuplaşmaları ve bunların kitaplaşıp okura ulaşmış olması bir gereksinime dönüşmüş ve bu gereksinim süreç içinde edebiyat tarihi ve estetik nitelik çerçevesinde ayrıca önem arz etmiştir. Tanpınar, Leyla Erbil, Ferit Edgü, Rilke, Simone de Beauvoir, Heidegger gibi pek çok yerli ve yabancı edebiyatçı ve düşünür bu minvalde bu türün olanaklarından yararlanan isimlerden yalnızca birkaçıdır.

Söz konusu bu mektuplaşan yazarlar arasında Türk edebiyatının iki güzide ismi Behçet Necatigil ve Tahir Alangu da yer alır. Bir dönemin üretken isimlerinden olan iki yakın arkadaşın; şirden çeviriye, hayattan edebiyata, kitaplardan folklorla değin birçok konuya dair içten mektuplarını, şiirsel bir adla okura ulaştırıldığı bu yapıtı okumak oldukça kıymetli bir imkân sunar. Necatigil arşivine dair çalışmalarıyla bilinen gazeteci ve editör Serenad Demirhan tarafından hazırlanarak kültür dünyamıza kazandırılan bu kitap Necatigil’le Alangu’nun 1933 ve 1953 yılları arasındaki mektuplarının toplamıdır. Daha önce Necatigil’in Unamo çevirisi Yaman Adam’ı ve yanı sıra mektuplarını farklı adlarla kitaplaştıran Demirhan böylece Necatigil mektupları külliyatının altıncı kitabını hazırlamış oluyor.

Mektuplarda iki saygın edebiyatçının iyi arkadaş, hatta Alangu’nun Yozgat’ta öğretmen iken yazdığı mektubunda Necatigil’e hitaben, “Sen bizim makam-ı biradersin” deyişinden hareketle bir nevi kardeş mesabesinde oldukları anlaşılmaktadır. Öyle ki Alangu aynı mektubunda, “Kendi dertlerini bir yana bırak şu benim işle meşgul ol.” (Necatigil-Alangu, 2025: 176) diyerek kendisinin tayin işini halletmesi için Alangu’nun annesiyle ve tanıdıkları felsefe hocası vesilesiyle ilgilenmesini isteyecek kadar güven duymaktadır.

Kitap, Necatigil’in kızı yazar ve çevirmen Ayşe Sarısayın ile Serenad Demirhan’ın imzasını taşıyan “Mektuplar Üzerine Birkaç Not” (Necatigil-Alangu, 2025: 7-8) giriş yazısıyla başlar. Bu bölümde Necatigil ve Alangu’nun Kabataş Lisesi’nin ortaokul kısmında başlayıp yıllar içinde edebiyat odaklı bir dostluğa dönüşen sürece değinilerek çocukluk yılları, ilk gençlik dönemleri, maddi sıkıntılar, duygu ve düşünce birikimleri, kitap sevgileri, peşine düştükleri şair ve yazarlar, şiirler, çeviriler ve elbette uzmanlık alanı folklor, halk edebiyatı olan Alangu’nun araştırmalarına dikkat çekilir. Giriş yazısında ayrıca şu bilgi ehemmiyet arz eder: “Mektuplaşmaya öğrencilik yıllarında, ayrı düştükleri yaz aylarında başlayan iki arkadaş, 20 yıl boyunca mektup yazmayı sürdürüyor. 1943-1955 arasında askerlik, tayin vb nedenlerle Anadolu’nun farklı kentlerinde görev yapan Alangu’nun İstanbul’a dönmesiyle mektuplaşmalar sona eriyor.” (Necatigil-Alangu, 2025: 7).

“Mektuplar” bölümünden (s.9) sonra “Alangu ve Necatigil aileleri pazar gezisinde (Samatya, güz 1962)” alt yazısıyla siyah beyaz bir fotoğraf okuru karşılar ve nihayet sayfa 11’de sağ üst köşede “Beşiktaş, 2.8.933” tarihli ve sol alt satır başında ise “Talat,” hitabıyla başlayan mektup dünyasında buluruz kendimizi.

İlk mektup “Beşiktaş, 2.8.933” tarihli Necatigil’inki iken son mektup ise 28 Eylül 1953’te Erzincan’dan Tahir Alangu tarafından yazılmıştır. Yukarıda ilk mektuptaki “Talat” hitabı dikkatiniz çekmiştir. Bu hususta dipnotta belirtildiği üzere, Tahir Alangu’nun diğer adı olduğu bilgisine yer verilir: “Tahir Alangu’nun ismi, doğduğunda Mehmet Tahir olarak konulur ancak o ismini Mehmet Tahir Talat Nazım Alango/Alangu olarak da kullanır, zaman zaman ise sadece Talat ismini tercih ettiği görülüyor.” (Necatigil-Alangu, 2025: 7). Sonraki yıllara ait bazı mektuplarda ise örnek olarak s.99’da “Tahir Alangu’ya”, s.101’de ise “Behçet Necati’ye” gibi farklı hitaplar da kullanıldığı müşahede edilir.

Yeri gelmişken, özellikle 40’lı yıllardan önce yazılan mektuplarda geçen ve günümüzde neredeyse unutulmuş terkiplerin/kelimelerin karşılıkları başta olmak üzere okura kolaylık sağlama için gerekli açıklamaların olduğu 316 adet dipnot bile başlı başına ciddi bir emeğin yansımaları olarak dikkat çeker.

Kitabın esasını oluşturan “Mektuplar” bölümünde (ss. 11-181), “İçindekiler”de belirtildiği üzere kronolojik akışa uygun olarak 1933, 1937, 1938, 1940, 1941, 1942, 1943, 1944, 1945, 1946, 1947, 1948, 1952, 1953 alt başlıklarıyla ilgili mektuplara yer verilir. Bu mektuplarda daha önce mevzu bahis edildiği üzere, iki edebiyatçının hayat, edebiyat ve kitaplar ekseninde içten bir dille kaleme aldıkları duygu ve düşüncelere, düş ve özlemlere tanık olunurken; s. 45, 46, 52, 53, 55, 103, 138, 140, 156 ve 160’ta Necatigil’in kendisinden ve dönemin önemli şairlerinden şiir örneklerine rastlanılır. Yine özellikle s. 107, 108’de Necatigil, “Ah, beni affeder misin? Kars’la hiç meşgul olamadım. Hatta burada askerliğini yapmakta olan Pertev Naili ile bile bir kere ayaküstü, eğreti tanıştık. O kadar. Buradan elim kolum bomboş olarak döneceğime şüphe etme!” (Necatigil-Alangu, 2025: 107-108) diye yazarken; iki arkadaşın ünlü Türk folklorcusu Pertev Naili’den, sonrasında Türkçeye çevrilen *Türkische Volksbücher* ve halk edebiyatı mevzularıyla meşgul oldukları bilgisini ediniyoruz. Sonraki sayfalarda s. 110-113’teki Alangu mektubunda ise folklor etrafında gelişen bir yazışma, yine özellikle s.145, 161, 163, 164 ve 175-176’da Alangu’nun katkısıyla çıkan *Yurd* dergisi, Pertev Naili Boratav’la olan iletişim; halk edebiyatı, masal araştırmaları, halk hikâyeleri, halk edebiyatı doktora çalışmaları gibi konular dile getirilerek araştırmacılara ve okurlara önemli bilgiler sunulduğu görülür.

Mektuplarda pek çok kişi adı, kavram, terim yer aldığı gibi iki arkadaşın farkı tarihlerde buldukları İstanbul, Berlin, Tekirdağ, Zonguldak, Kars, Yozgat, Erzincan gibi birçok yer adı ve oralara ait kültürel dokuyu yansıtan öğeller de dikkat çekici mahiyettedir.

Mektuplardan sonra “Dizin” (s. 185-187) bölümünde salt kişi adlarından oluşan bir dizin mevcuttur. Oysa bununla yetinilmeyip ayrıca yer adları ve önemli edebi kavramlara da yer verilmiş olsaydı, okurlar ve araştırmacılar için ayrıca bir kolaylık sağlanmış olacaktı. Söz konusu dizinde; *Oktay Akbal, Reşit Rahmeti Arat, Nurullah Ataç, Nihad Sami Banarlı, Pertev Naili Boratav, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Andre Gide, Goethe, Hoffmann, Orhan Veli Kanık, Cevdet Kudret, Ignacz Kunos, Cahit Külebi, Nâzım Hikmet, Marcel Porust, Peyami Safa, Oğuz Tansel, Hilmi Yavuz, Ziya Gökalp* gibi pek çok yerli ve yabancı şair, yazar ve aydının

söz konusu mektuplarda mevzubahis edildiği ve bu minvalde dönemin kültür ve edebiyat dünyasına dair ipucu bilgiler de ihtiva ettiği gerçeğine ulaşmak mümkündür.

Hülasa, Yapı Kredi Yayınları tarafından okura sunulan bu kitap, tanıtım yazısından da anlaşılacağı üzere 1940 kuşağının iki edebiyatçısına ilgi duyanlar için yeni bir kapı aralamaktadır. Öyle ki bu kapıdan girenler, kırk yıllık bir dostluğun somut bir yansıması olan mektuplar aracılığıyla iki usta ismin hayata ve edebiyata bakışını, yaşam mücadelelerini, duygu ve düşüncelerini, heyecan ve hayal kırıklıklarını tanıma olanağına sahip olduğu gibi bir bütün olarak dönemin kültür ve edebiyat dünyasının zenginliğinden de haberdar olacaklardır.

Bu eser Creative Commons Atıf 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

(This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License).